

je neva tik ant 99 metų nuo Ching valdymo paryškinę. Neatgaus jai vienos jo Ching kitai, kaip per karį ir tai tik taisy, jeigu pasiskut moksliu sumušt.

Maskolika vadaus ministerija išdėdė padavymų, kurių nuo uždrandis visomis ginklu parduvinėjimams parduoti kokius nors ginklus besimokinantiesiems. Gal pabūgo, kad besimokinant neapverstų ginklų prieš negerus mokintojus, o tokių Maskolijoj yra daugiau negu gerų.

Ant Kaukazo, Maskolijoj, mieste Baku užgimė abelinas darbininkų štraiškas, kuriame dalyvauja 4000 darbininkų (miestas Baku turi iš viso 160000 gyventojų; tokiu būdu ketvirta dalis yra štraiškų darbininkai). Išėjus ke-
liu donkepių, niekur daugiau visame mieste nedirba.

Vakarinėse Indijose, (Vidurinė Amerikoje), ant priglulius Anglijai salos Sv. Vincento vulkanas Soufriere vėl pradėjo mesti ugnį, o perėjus sanvairės utarinių buvo smarkūs žemės drebeimai. Sala Sentos Vincento perėjus metus, vienu kartu su prigluliu prantams sala Martinique, likosi vulkanikų išsiveržimų išaukštinti.

Anglijai pasidirbo nauja karščiavimą „King Edward“, kuris yra didžiausiu karščiavimą ant žemės. Naujas laivas gali pataikinti 16500 tonų sunkenybės; mašinos jo turi 18000 arklių pajėgų. Už tai kasdien greitumo jis stovi užpakali kitų laivų, nes į valandą nuvažiuoja vos 12½ mazgų.

Riazniaus gubernijoj, Maskolijoj, ant važiuojančių į savo dvarą Michailovsk, kanigaisčio Gagarino, užstojo uždėmko prie caro, užpuolė pulkas kaimiečių ir sunkiai jį sumušė. Riazniaus gubernijoje kaimiečių maištų ne buvo, dabar matyt jį išsiplatinio jau ir ant tos gubernijos.

Kadangi chinčiai, netoli savo krašto sostinės pastatė ant 9 lubų bokštą iš porceleno, tai dar dar augštesnį porceleninį bokštą nori pastatyti ir prancūzai mieste Sevres, kur yra didelis Prancūzijos rando porceleno dirbtuvės. Ant to bokšto eis 30000 porceleno šmūtų; ant pastatymo jo reiks 5 metų.

Mieste Poznanių Vokietijos randas rengia filologikų akademiją su tokiu jau kursu kaip filologikų fakulteto universitetuose. Vokiečiai mat tiki, kad šita akademija prisidės prie suvokietinimo Poznaniaus lenkų. Rodosi vienok, kad vokiečiams atsėis apsi-
nėti.

Vulkanas Vesuvius, pietinėje Italijoj, pradėjo mesti ugnį ir pelenus. Tekanti iš kratero „degtanti lava“ išdegino kalno apacių stovinius kelis namus; daugiau vienos blydes nepadarė, žmonių nepagavo; rodosi, kad prie to žmonių nepažuvo, kadangi jie į laiką spejo pabėgti.

Maskoliskas randas uždrėdė žydams sionistams užsilaikyti Maskolijoj. Na, o pernai Minske daleido atlikti jiems kongresą. Mat kaip greitai maskolisko rando pažiuos mainosi. Ant jo todėl niekada ne galima užsitikti.

Serbiškas laikraštis garina, buk Bulgarij užgimė revoliucija. Kanigaisčio Ferdinand, neturėdamas pritarė, rengiasi bėgti, o gal jau pabėgo. Patvirtinimo vienos to paskalo nėra, nežinia todėl, kiek jame yra teisybės.

Britiškam kanale susimūšė agliškas garlaivys „Medellham Castle“ su švediška laivu „Svirf-hord“. Paskutinis laivas teip drūčiai įkosi pagadytas, kad tuojais paskendo. Iš buvusio ant jo žmonių: 6 prigėrė, o 3 išgelbėjo.

Rupjūtės mėnėsy iš Havro (Prancūzijoj) užplaukė prancūzika mokslinčių ekspedicija ant tiri-
nėjimų pietinių ledinių kraštų. Tam tikslui likosi tyčia padirbtas laivas. Vadovu ekspedicijos bus Prancūzijos mokslinčių Dr-as Char-
cot.

Naujai užimtojo Brazilijos Acre teritorijoj slaučia šiltinės ir drugi-
nės užuomėjos; 600 kareivių ir oficerų pasimirė, o 400 kareivių serga drugiais.

Metiniai išdavimai popiežiaus siekia 1500000. Iš to popiežiaus ima 100000 dol., kardinolai \$140-
000, ant terptautikų susinėjimų eina 300000dol.; ant algų-tarnau-
jantiems 300000 dol.

Pradžioj liepos mėnesio Prancūzijoje buvo labai dideli karščiai: vieną tik dieną ant Paryžiaus uly-
čių nuo karščio pasimirė 15 žmo-
nių.

Pietinėje Austrijoj 24 d. liepos buvo dideli karščiai. Pėkštinių regimentas, einantis iš Trebinijos į Bitaką nužudė 450 kareivių, 19 kareivių pasimirė, o 40 susirgo mir-
tinai.

Praslymus nuo norinčių šimet pastoti į Peterburgo universitetą naujų studentų pradėjo priiminėti nuo 19 d. liepos ir priiminės iki 23 d. pūtės. Peterburgo universitetą lanko ir daug lietuvių.

Ateinančiame rudenį Peterburge atsibus tarptautiška vaikų augimo paroda. Ant parodos maskoliskas randas užrašė visas civili-
zistas musų žemės taisy.

1802 m. iš vidurinės Maskolijos į Siberiją ištiraukė 2 milijonai žmonių; per 3 pirmutinius mėnesius šių metų į Siberiją atkako 30380 ateivių iš visokių Europinės Mas-
kolijos kraštų.

Berlyne nusilovė bankieris Schindler. Priestais patzudystės yra ta, kad banko buhalteris, pasisavinęs 3500000dol. banko pinigų, išdumė į pietinę Ameriką.

Ant Vladikaukazo-Caricino geležinkelio nusileido tokia daugybė lakiojančių žmonių, kad jie ant kelių mylių užklojo rėles teip, kad trukiai ne galėjo bėgti, kol ži-
giai ne perėjo per kelį.

Ant Admiraliskų salų, Australi-
kijoj, abubuviai iškerdė visus žmo-
nių atkakusio prie krantų angliško garlaivio.

Prancūzijoje, Girondos departamente, 20 d. liepos siautė audra su leda, kurie išmūšė javus la-
kuose ir vynytyas.

Maskolijai vėl nori Prancūzijoje pasiskolinti 25 milijonus doliarų. Be to jau Maskolijai kalta Prancū-
zija 6 milijardus frankų.

Nusiminimas.

Pasakojimas Stan. Brzozowskio.

Andrius sugrįžo namon nuo šer-
mų. Jau ant trejų pradėjo smarkiai plakti baimingai ir nera-
miai širdis, kaip ir visada, o kada
jis įkilo raktą į durų spyną,
vos neilgė iš burnos klausymas:
„kas su poniu“, su koku jis pa-
pastat patikdavo tarnaitę. Jis įėjo
į priemienę ir atidarė duris, vedan-
čias į kairiąją pusę; per asaras pa-
matė paklotą, tuščią lovą. Be-
veik ant keturių prišliko jis prie
lovos, įspaudė galvą į padušką.

— Ona! Ona! — vaitojis jis pa-
šabzdoms. Paklėję galvą ir žiu-
rė į sieną, krutindamas rankas,
lyg kad joms ką glamonėtų.

Ant syk pašvėrė kokių ten neramumų, kaip popieriaus, iš-
mėtytas ant stalų, kokių nerado:
lyg ko ten įsijokio kambario kam-
puose; ant galo už šėpos kampo
pamatė sėrmegaitę, kibyan-
čią ant vinių ir iš jos kisenaius iš-
ėmė fotografiką kortelę ir pluošt-
telį plaukų, apviniuotą į popierą.

Jis prispaudė plaukus prie lūpų
ir kortelę teip priartinio prie akių,
kad nieko negalėjo matyti. „Duok
atilsį, Pone, jos dvasiai“, suriko
jis ant syk kokių ten užkimsius,
gaidinčių, pilnu neužkantis
balsu. „Amžina atils!“ — patrinio
jis dar baisesnį balsu ir puolė ant
grindų. Po valandėlės pakilo ir
susilenkęs, pradėjo melsti: „Pone,
atleiskite, užmirškite, ne bausie-
kite jos, Pone, ji ne kalta kaip ba-
landėlis, bukie malonus jai, Pone
... Ona ... Ona ...“ — suriko jis
ir vėl puolė ant grindų.

Ilgai teip gulėjo ant grindų be
krutėjimo; kambarių suto, kada
jis pakilo nuo žemės su sustingu-
siais nūo šalčio ir nutirpusiais nuo
gulėjimo ant kietų grindų sanari-
ais. Galvoje nė jokios mislies,
tik sunkus skaudėjimas. Sėdo ant
lovos ir žiūrėjo į tamsą.

— Ona kur ten išėjo, ji tuojais
sugrįž, sugrįž ...

Nuo šėpos, stovinės kam-
bario kampe, perbėgo pelė ir už-
gavo kruvą gulėdį ant grindų po-
pietę.

— Kas ten? — sušuko jis.

— Buvo tyku, bet tyk tykėjimo
girdėjo daug žingeidžių, nepažįsta-
mų jam balsų.

— Aš bijau — šnibzdėjo jis dre-
bėdamas visu kūnu.

— Kas ten? — Kas ten? Ona!
— suriko jis ir tūl labiau nusigau-
davo savo riksmo: tokis jis buvo žiau-
rus, baises, neprotiškas riksmas.

Vėl visai nutilo, bet Andriui ro-
dėsi kitaip, jam pilna čia buvo vi-
sokių laisvų.

galvos skrybėlę ir, kaip be matant,
buvo jau ant trejų.

Ant ulyčios truputį atsigavo ir
žengė prišakin, tiesiog prieais ...
kad tik vaikščioti, vaikščioti ...

Kur eiti? Pačios pravarės pa-
žįstamų gimdė pusiaušierėjimą.

Pradėjo lyti, trotauai buvo sli-
dus, šlapi, koks ten purvas kybojo
ore. Andrius viens po kitam pra-
lenkė praiviai einanti greitai, be-
siskubinančiais žingsniais, kokiais
eina žmonės einanti namon, kurie
turi kur grįžti ir jis teip vaikščiojo
suniau ... Jis garsiai apsisverkė.

Greitai perbėgo į kitą pusę ir
sustojo ant kitos pusės trotuaro,
paraudonavęs nuo susigėdimo ...

Vėl pradėjo vaikščioti palengva,
labai palengva. Pralenkiantį jį
praiviai stabdė jį: nuo-
latai į praivį atsimušė ir pasakė
„atleiskit“, vėl ėjo tolyn.

Peršlapes, sušalęs, jis sustojo
prie apviestų durų valgyntijos.
Kas ten įėjo į vidų, paskui jį ėjo
ir Andrius.

Be mislies pakeikalo jis arbatos,
be mislies pradėjo maišyti stiklą
su šaukštu, kada tarnas pa-
davė reikalaujamą gėrymą.

Kambaris, su šviežiai ištep-
liomis sienomis; samovoras šnyp-
čia ant stalo, balta ištista ranka
kreipiasi prie jo su klausimu: ar
nori dar arbatos, Andrius ...

Stiklas išpuolė iš rankų ir ant
grindų išlaskė į šmūtus. Pribėgo
tarnas ir pradėjo šluostyti drabu-
žius, kedę.

— Atleiskite man, atleiskite, aš
tai netyčia ... murmėjo Andrius
... Aš užmoksčiau — ir uždengęs
akis su rankomis, jis garsiai pradė-
jo verkti.

Žmonės pradėjo rinktis ... Pats
valgyntijos savininkas, storas, rau-
donaus vokietis, išėjo iš užstales.

— Et, Pone, dėl kokio neverto
stiklo ... Atneškite vandens ...
Na, didelis daigstas! ... Gal neturi-
te su savim pinigų ... kitąkart
užmoksčite, na, nusiraminkite.

Andrius pažiūrėjo į jį apvilk-
toms akimis.

— Jus, pone, teip geras, teip ge-
ras ir apsikabins už kaklo vokie-
tį, vėl pradėjo verkti.

— Reikia pašaukti vežėją ... —
parodėjo kas ten iš svečių.

Pašaukė vežėją, pasodino Andrių,
kurs be mislies pasakė savo
antrąsą.

Vežėjas atvažiavo. Andrius
įbruko jam į ranką kelis didabrin-
nius pinigius ir ėjo ant kiemo.

Ant ketvirtų pinigų, prie durų ky-
venimo jį vėl apėmė baimė dar di-
desnė negu pirmą; jis vėl nubėgo
trepaus ir atsirado ant ulyčios.

It vėl vaikščiojo palengva, ilgai;
baisiai skaudėjo jam kojas ir galvą.

Ant kertes kokios ten gatvės kas
ten patraukė jį už rankovės.

Tai buvo mergina su nepaprastu
veidų raudonumu ir žibantioms
akimis.

— Pone ... eikie su manim!
— Kur ...? — pramurmėjo Andrius.

— Pas mus, čia netoli. Yra mu-
zika ... alus ...

— Muzika ... alus? ... Ne!
— Kaip norite, pone, aš galiu
eiti ir į jusų namus.

— Namon? ... A ... namon
... eisi namon?

Mergina linktelėjo su galva.
— Bet ant visos nakties?

— Kaip ant visos, tai ant vi-
sios ...

Andrius nieko neatsakė.
Jis atsiklaupė ir garsiai pradėjo
kalbėti maldą.

— Amžina atils! duokie jai, Po-
ne amžinas ... Nutilo ir vėl iš
naujo pradėjo. — Aš buvau tvirtas,
Pone, tu į dulkės pavertei mano
tytumą, raitausi kaip kirminas
suminotais ir vaitojai ... Didis
vardas tavo, Pone, todėl, kad tu
ėsi didžiausia teisybė. Ir aš mel-
džiu ir keikiu, o tu už mano mal-
das, už mano asaras ir keiksmus
duokie jai amžina atilsį, Pone ...

Magdė pašoko ir persigandu-
sioms akimis žiūrėjo į Andrių.

— Kas tau ... ar tau kas numi-
rė?

— Teip, pati — pramurmėjo —
šiandien buvo laidotuvis.

Magdė paraudonavo.

— Ir tu šiandien, po laidotuvių,
manė čionai pasivedi, manė ...
paleistuvė ... tui ... kiauless teip
ne daro ... tui! Ji pradėjo ren-
tiesi.

Jis suprato, kad ji nori išeiti,
prisliko prie jos, apkabino ranko-
mis jos kojas.

— Neikie, aš vienas ne galiu pa-
silikti, bijausi ... baisiai bijausi
... verkie.

Jis padėjo galvą ant jos kelių ir
verkė ...

— Neikie, neikie — per verksmą
jis murmėjo.

— Neisiu ...

Jis verkė toliau.

Su ranka pradėjo jį glostyti jo
galvą ir kaklą.

— Ne verkie, ne verkie ... ne
reikia ...

— Ne gelbėjo.

— Pasimelsiva drauge — pasakė
ji ant galo ir jį atsiklaupė šale
jo ...

— Amžina atils! duokie jai, Vieš-
patie ...

Veidas jos buvo sušalęs nuo
asarų.

Meldėsi ilgai.

— Reikia prigulti, tū sergi — kal-
bėjo jį, kada Andrius pradėjo dre-
beti ir kligianti dantis.

— O tu ne išiesi?

— Ne, nesibijokie, bet prigulk.

Jis paklausė ... prigulė ant lo-
fos. Jį sėdė šale ant kedės, dasi-
lytė jo šėpos, galva buvo baisiai
karšta.

Pavilgė skeptaitę šaltame van-
deny ir padėjo jam ant galvos.

Andrius gulėjo su užmerktais
akimis ir vaitoj, liampa vos žibė-
jo. Magdė vėlė vieną po kitai
skpektą ir dėjo ant galvos, sėdėjo
be krutėjimo, pusiau nusirėdusi;
per veidą jos tekėjo didelės sun-
kios asaros ant nuogų pečių, su-
teptų kietų bučiavimų girtų
paleistuvių.

— Pone ... eikie su manim!
— Kur ...? — pramurmėjo Andrius.

— Pas mus, čia netoli. Yra mu-
zika ... alus ...

— Muzika ... alus? ... Ne!
— Kaip norite, pone, aš galiu
eiti ir į jusų namus.

— Namon? ... A ... namon
... eisi namon?

Mergina linktelėjo su galva.
— Bet ant visos nakties?

— Kaip ant visos, tai ant vi-
sios ...

Jis suprato, kad ji nori išeiti,
prisliko prie jos, apkabino ranko-
mis jos kojas.

— Neikie, aš vienas ne galiu pa-
silikti, bijausi ... baisiai bijausi
... verkie.

Jis padėjo galvą ant jos kelių ir
verkė ...

— Neikie, neikie — per verksmą
jis murmėjo.

— Neisiu ...

Jis verkė toliau.

Su ranka pradėjo jį glostyti jo
galvą ir kaklą.

— Ne verkie, ne verkie ... ne
reikia ...

— Ne gelbėjo.

— Pasimelsiva drauge — pasakė
ji ant galo ir jį atsiklaupė šale
jo ...

— Amžina atils! duokie jai, Vieš-
patie ...

Veidas jos buvo sušalęs nuo
asarų.

Meldėsi ilgai.

— Reikia prigulti, tū sergi — kal-
bėjo jį, kada Andrius pradėjo dre-
beti ir kligianti dantis.

— O tu ne išiesi?

— Ne, nesibijokie, bet prigulk.

Jis paklausė ... prigulė ant lo-
fos. Jį sėdė šale ant kedės, dasi-
lytė jo šėpos, galva buvo baisiai
karšta.

Pavilgė skeptaitę šaltame van-
deny ir padėjo jam ant galvos.

Andrius gulėjo su užmerktais
akimis ir vaitoj, liampa vos žibė-
jo. Magdė vėlė vieną po kitai
skpektą ir dėjo ant galvos, sėdėjo
be krutėjimo, pusiau nusirėdusi;
per veidą jos tekėjo didelės sun-
kios asaros ant nuogų pečių, su-
teptų kietų bučiavimų girtų
paleistuvių.

— Pone ... eikie su manim!
— Kur ...? — pramurmėjo Andrius.

— Pas mus, čia netoli. Yra mu-
zika ... alus ...

— Muzika ... alus? ... Ne!
— Kaip norite, pone, aš galiu
eiti ir į jusų namus.

— Namon? ... A ... namon
... eisi namon?

GAMOS PAJEGOS

IR KAIP JIS JU NAUDOTIS.

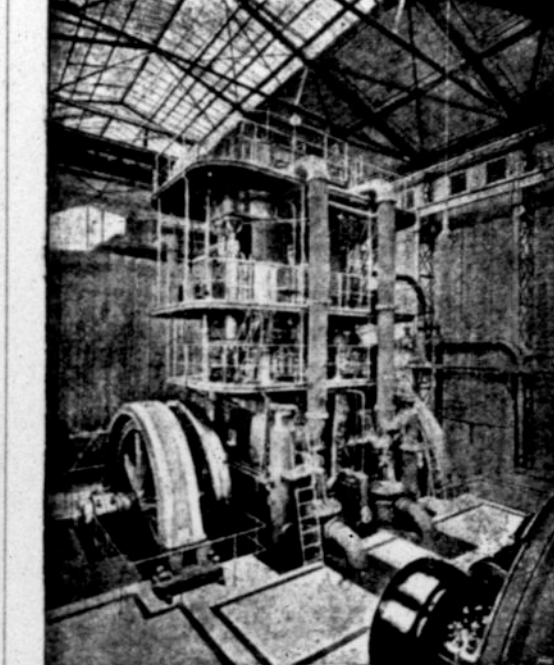
Pagal Bitterą.

Išvedami laiką mūsų perkratinėjimus
— mes prineame prie supratimo darbo pa-
jegos arba *daugumo darbo*. Praktišką mecha-
niką ir techniką žodį pajega ir suprantą
tokia prasme, taigi pajegos darba jungia
su laiku ir už pamatą priima sekundo kylo-
gramometrą (ekgm.), kuris susideda iš pama-
to darbo, taigi kylogramometro ir pamato lai-
ko, taigi sekundos. Sekundo kylogramome-
tras yra tai ta darbo pajega, kuri į vieną se-
kundą atlieka 1 kylogramometrą darbo, arba
pakelia vieną kylogramą sunkenybės ant vie-
no metro.

Priveisti čia pamatai pajegos ir darbo
jungiasi su supratimu sunkenybių; jų pama-
tuose apimti pamatai svarumo, taigi jie nau-
dojami iš supratimo apie sunkumo pajegą.

Prilimant pajega kaip priežastį krutė-
mo, reikia pripažinti susiršinimą tarp pajegos
ir darbo iš vienos pusės ir krutėjimo arba jo
susiskubinimo iš kitos pusės.

Pamatų darbo pajegos vadina paprastai
tokia pajega, kuri laiko pamatą, taigi į se-
kundą, suteikia pamatui masos pasiskubinimą
krutėjimo ant vieno metro, kuris priimtas už
pamatą prie apskaitymo greittumo krutėjimo.
Ant apskaitymo masos nėra teip geros mieros.
Už pamatą masos, kaip jau buvo paminėta,
skaitosi pamatas pajegos, kokį ji suteikia
masai į sekundą suskubindama greitumą ant
9,8 metro.

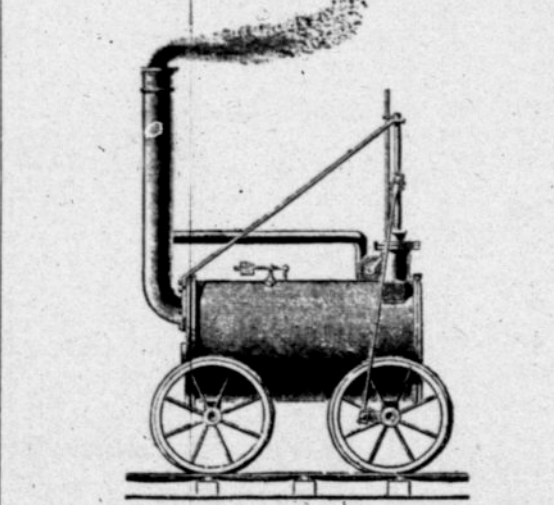

Mašina Berlyno elektriskos stacijs.

Skaitlius 9,8 yra suskubinta sunkumo
pajega, tai yra: liuosai puolantis kūnas po
įtekme sunkumo pajegos (be oriniam ruime,
kadangi oras stabdo puolimą kūno, per tai
sumažina greitumą) per sekundą suskubina
puolimą ant 9,8 metro; tokiu būdu (skaitant
nuo padizios pulimo): pabaigoj pirmos sekun-
dos kūnas beoriniam ruime puls su greitumu
9,8 metro. Kelias liuosai puolancio kūno per
pirmą sekundą yra 4,9 metro, tas yra tai vi-
dutinis greitumas tarp pradinio greitumo
puolimo, taigi 0 ir greitumo pabaigoj pirmos
sekundos, taigi 9,8 metro, kadangi mat grei-
tumas liuosai puolancio kūno yra lygmeniai
besiskubinant. Darbas atliktas pajegos
aukštumo 4,9 metro, vis tiek, ar tą atlieka ky-
lantis į viršų arba puolantis ant žemės daig-
tas, lygus bus 4,9 kylogramometro. Iš kitos
vėl pusės, esanti kokiame nors kune gyva pa-
jega, kaip jau paminėjome, yra tai pusė jo
masos padauginta ant kvadrato greitumo;
taigi išpuola, jeigu masą paženklinime lite-
re M, o suskubintą greitumą 9,8 metro, tai
gyva pajega bus $\frac{1}{2} M \times 9,8^2$ kylogramometro;
abidvi skaitlinės tokiu būdu bus lygios 4,9
kgm. $\frac{1}{2} M \times 9,8^2$ kgm.; todėl tai už pamatą
masos kūno priima M=8 kg. arba, kitaip
sakant, kūnas everiantis 1 kylogramą apima
9,8 pamatinį skaitlinių masos.

Ant praktikos prie apskaitymo darbo
pajegos vartoja arklio pajegą HP (iš angli-
ško = horse-power), kurioje yra 75 sekundo
kylogramometrai. Tą budą įvedė Watt, nors
jis ne pamatas ant moksliško pamato.

Nereikia užmiršti, kad arklio pajega,
teip kaip ją skaito, ne atsako ištikro gyvo
arklio pajegai: darbo arklio pajega, prie 10
valandų darbo kasdieną, lygi 40—60 skgm.
Prilimant 75 skgm už arklio pajegą atsitiko
vieniata. Mat Watt padirbo garinę mašiną
netoliaus leidyntiui, kur pirma buvo ma-
šina varoma su arkliu. Ant persitikrinimo
apie skirtumą naujos mašinos ir varomos su
arkliu, alaus leidejas varė arklį per 8 val. be
perstojo ir apskaitė, kad arklys atliko dar-
bą 75 skgm. Nors ta skaitlinė ir neteisinga,

Lokomotyva 1044 metų.

Ant praktikos prie apskaitymo darbo
pajegos vartoja arklio pajegą HP (iš angli-
ško = horse-power), kurioje yra 75 sekundo
kylogramometrai. Tą budą įvedė Watt, nors
jis ne pamatas ant moksliško pamato.

Nereikia užmiršti, kad arklio pajega,
teip kaip ją skaito, ne atsako ištikro gyvo
arklio pajegai: darbo arklio pajega, prie 10
valandų darbo kasdieną, lygi 40—60 skgm.
Prilimant 75 skgm už arklio pajegą atsitiko
vieniata. Mat Watt padirbo garinę mašiną
netoliaus leidyntiui, kur pirma buvo ma-
šina varoma su arkliu. Ant persitikrinimo
apie skirtumą nau

